

Att sammanställa ett underlag till Skolans Dag

Tidigare år har tjänstemän från Lärarnas Riksförbund sammanställt 25 lokala rapporter och en riksrapport inför Skolans Dag. I år är förhoppningen att förtroendevalda ifrån så många kommunföreningar och särskilda föreningar som möjligt kan sammanställa sitt eget underlag inför Skolans Dag så att spridningen av vårt budskap blir större.

Det är ni som på lokal nivå sitter på kunskapen om skolan i er kommun, ni vet vad som är bra och vad som behöver förbättras, och ni kan bidra med infallsvinklar i rapporten som vi på kansliet i Stockholm inte kan ge.

Som underlag till rapporterna har ni fått tillgång till en mängd statistik som går att använda för att sammanställa en rapport. I detta PM presenteras kort hur en Skolans Dag-rapport på ett enkelt sätt kan sammanställas med hjälp den statistik som har gjorts tillgänglig för er.

Det statistiska underlaget

Till ert förfogande har ni fått ett sammanställt material med olika statistiska variabler. Information om variablerna finner ni i dokumentet "Förklaring till variablerna". Variablerna är uppdelade i fem olika kategorier: elevresultat, likvärdighet, resursanvändning, lärarlöner och lärarbehörighet. Nästan alla variabler är rankade så att det går att se hur er kommun ligger till i förhållande till andra kommuner. I filen "Totalrankning" kan ni även se hur er kommun rankas när samtliga variabler vägts samman.

Om ni saknar någon variabel så finns det en hel del statistik som ni själva kan ladda ner och använda. På Statistiska Centralbyråns webbplats kan statistik som rör övergripande frågor om Sveriges kommuner laddas ner och analyseras.¹ I Kommun- och landstingsdatabasen finns ytterligare information som kan vara värdefull.² Vill ni komplettera statistiken om skolan rekommenderar vi Skolverket och deras webbsida för statistik, SIRIS.³ Vår målsättning är att den statistik som tillhandahålls av Lärarnas Riksförbund ska räcka för att sammanställa en rapport om situationen för skolan i er kommun.

Inför sammanställandet av rapporten

Första stegen i att genomföra er undersökning är att komma fram till en eller fler frågeställningar som ni vill besvara. Om ni vill få ett medialt genomslag för er rapport så är det viktigt att lyfta fram frågor som är aktuella och intressanta för kommunens medborgare. Antingen tar ni inspiration från den debatt om skolan som redan pågår i kommunen och bidrar till eller nyanserar den genom er rapport.

¹ www.scb.se

² www.kolada.se

³ <http://siris.skolverket.se/>

Alternativt försöker ni genom er rapport rikta debatten om skolan mot de frågor som ni och era medlemmar tycker är viktigast.

De frågor ni kan ställa er är:

- Vilka är de största problemen vi ser i skolan i kommunen?
- Är det något som vi vill att allmänheten i kommunen ska veta om skolan som inte kommer fram i debatten?
- Har vi någon fråga som vi önskar skulle lyftas fram och debatteras mer i kommunen?

Steg 1: Ta reda på information

Om ni redan vet vad ni vill undersöka kan ni börja leta i det statistiska materialet för att finna svar på er frågeställning. Kom ihåg att vara specifika i er frågeställning, då är det lättare att sammanställa rapporten och få till ett resultat som är enkelt att kommunicera ut.

Skulle ni ha svårt att komma på vad det är ni vill skriva er rapport om kan ni utgå från det statistiska underlaget. Ett annat alternativ är att använda er av den stomrapport vi tagit fram och komplettera denna med era egna siffror. I detta PM kommer Norrtälje användas som exempel på hur en undersökning kan genomföras. Förhoppningsvis kan detta exempel hjälpa er att finna ingångar till vad ni kan lyfta fram i er rapport.

Exempel: Norrtälje

Norrtälje ligger på 116:e plats i elevresultatrankningen, 144:e plats i likvärdighetsrankningen, 78:e plats i resursrankningen, 111:e plats i lärarlönerankningen och 222:a plats i behörighetsrankningen. Detta ger Norrtälje en placering på den övre halvan i totalrankningen, vilket innebär en förbättring med 38 platser jämfört med föregående år.

Börja med att öppna pdf-filen ”Elevresultat”. Här ser ni att elevresultaten i kommunen totalt sett är lika riksgenomsnittet, med 77 procent av eleverna som uppnår kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9. Sett till gymnasieexamina är det dock endast 6 av 10 elever som har slutfört gymnasiet efter tre år. Detta är en låg siffra som innebär att många elever saknar behörighet att läsa vidare på universitetet.

Gå vidare till filen ”Likvärdighet” och leta upp information om att de nationella provbetygen och slutbetygen i årskurs nio skiljer sig åt för många elever, vilket kan leda till en olikvärdig betygsfördelning mellan eleverna. Spridningen i meritvärde mellan skolorna i kommunen är också högre än riksgenomsnittet. Det finns även betydande skillnader mellan könen sett till elevernas meritvärden. Detta innebär att det finns 143 kommuner i landet som lyckats arbeta bättre med likvärdigheten i sina skolor än Norrtälje.

I filen ”Resursanvändning” finns statistik om att Norrtälje satsar ungefär hälften av sina resurser på skolan. De övriga kostnadernas andel av undervisningskostnaderna är låga, enbart 3,7 procent. Norrtälje är dock bland de sämsta kommunerna i landet vad gäller lärartäthet (12,6 lärare per elev), och det går hela 475 elever per studie-

och yrkesvägledare. För att öka likvärdigheten krävs det utökade resurser till undervisning och ökad lärar- och SYV-täthet, framför allt i de lägre åldrarna.

Öppna filen om ”Lärlöner” och då får ni reda på att Norrtälje kommun hamnar på plats 7 i den totala rankingen över lärlöner. Medellönerna är relativt höga men kommunen är bland de sämsta i landet vad gäller lönespannvid (på plats 277 av 290). Detta innebär att lönespridningen mellan en nytexaminerad lärare och en erfaren lärare i slutet av sin karriär är nästintill obefintlig.

Till sist går ni in i filen ”Lärlarbehörighet”. När det kommer till behörigheten hamnar Norrtälje långt ner i listan (plats 222) då endast cirka 61 procent av gymnasielärarna har en pedagogisk examen. Detta är en signal om att verksamheten inte håller en tillräcklig hög kvalitet. Om kommunen ska kunna behålla de behöriga lärare som finns och kunna rekrytera nya måste lärlöner höjas.

Det som nämnts ovan är exempel på den tillgängliga statistik som Norrtälje skulle kunna använda för att skriva en lokal rapport inför Skolans Dag, helt baserad på den statistik som Lärarnas Riksförbund sammanställt. Tanken är att ni som är verksamma i Norrtälje ska komplettera statistiken med exempel från kommunen för att göra rapporten mer intressant lokalt.

Steg 2: Sammanställ rapporten

Det finns olika sätt att skriva en rapport på, och här ges några tips på hur ni kan författa en rapport genom att använda er av den mall som Lärarnas Riksförbund använder sig av vid rapportsammanställningar av olika slag. Bifogat i materialet finner ni en rapport gjort på statistiken från Norrtälje. Vi rekommenderar er om ni har möjlighet att lägga till ytterligare mer kommunnära information vilket ger mer tyngd åt rapporten.

Titel

Hitta på en slagkraftig titel som väcker intresse.

Förord

Här kan ordföranden i kommunföreningen med fördel skriva några rader om vad det är Lärarnas Riksförbunds kommunförening anser behövs förbättras i kommunens skolor. Ni kan även skriva ett par rader om varför Skolans Dag är viktig för att åskådliggöra alla duktiga lärare och/eller belysa de problem som finns i skolan i kommunen. Skriv under med namn och titel för att göra förordet mer personligt.

Sammanfattning och slutsatser

Oavsett längden på en rapport är det viktigt att sammanfatta de viktigaste resultaten från undersökningen tidigt i rapporten. Börja därför rapporten med en kort sammanfattning av syftet med undersökningen samt de viktigaste resultaten. I denna del bör ni även kortfattat presentera vilka slutsatser ni kan dra av er undersökning.

Bakgrundsbeskrivning

Det är viktigt att redogöra för tillvägagångssättet som används i undersökningen.

Bakgrundsbeskrivningen bör innehålla svaren på dessa frågor:

- Varför genomfördes undersökningen?
- Varför är det intressant att undersöka detta i er kommun?
- Varifrån kommer siffrorna ni använt er av?

Presentation av resultaten

Ange tydligt källor genom hela undersökningen. Kom också ihåg att ange källor för analyser av eget material, till exempel lönestatistik. Även om inte andra har tillgång till den så är det viktigt att visa att det är därifrån uppgifterna kommer.

Gör gärna tydliga diagram som innehåller den information som behövs för att det ska kunna utläsas enkelt. Tänk på att använda LR:s grafiska profil. I vissa fall kan det vara bra att använda diagramrubriken till att skriva vad huvudresultatet i ett diagram är, som en hjälp för läsaren.

Använd gärna tabeller men tänk på att hålla dem så enkla som möjligt. Stora tabeller som redovisar resultat för många undergrupper samtidigt kan bli svåra att läsa.

Avslutande kommentar

Avsluta rapporten med en kommentar som summerar upp resultaten ni presenterat och ger förslag till vad kommunen behöver förbättra för er skola.